

Palle Holmstrup, redaktør:
Odontologi 2003
 Nordisk odontologisk årbog

Helt siden 1976 har vi hvert år fått tilbud om denne publikasjonen fra Munksgaard, og i forordet står det at man også i år ønsker å tilby skandinaviske tannleger og deres medarbeidere oversiktlige artikler om aktuelle problemstillinger i det daglige arbeidet. Gjennomlesning av innholdsfortegnelsen viser flere interessante titler, og anmelderen skrider til verket i godt humør. Boka er dessuten i et hendig format og har en enkel og ryddig layout.

Første artikkel tar for seg sammenhengen mellom røyking og oral helse. Artikkelen er ryddig og relativt kortfattet, og gir en oversiktlig sammenfatning som viser klar vitenskapelig støtte for at røykere i større grad enn andre rammes av periodontal sykdom, og også at utfallet av behandlingen blir dårligere. Risikoen for cancer i munn og svelg økes, mens det foreløpig er begrenset vitenskapelig dokumentasjon på at røyking gir økt postoperativt besvær etter tannekstraksjoner. Og Bergstrøm og medforfattere etterlyser flere gode studier på området.

Peter Svensson har skrevet en artikkel om bittfunksjonsbehandling. Han presiserer at det er viktig å skille mellom pasienter med sambittsproblemer og pasienter med kjeveledds (TMD)-problemer og beskriver også en metode for klassifisering av disse plagene. Noen enkel oppskrift for oss allmenntannleger får vi imidlertid heller ikke denne gangen. Men dummere blir vi ikke!

Osteoporose i et oralt perspektiv ved Lindh og Lerner klarte ikke å fenge min interesse, da det ble lite klinisk relevant. Likeledes ble Ernbergs artikkel om kroniske ansiktssmerter også vel teoretisk, selv om serotoninets virkninger for øyeblikket er klarere for meg. Derimot synes jeg at Larheim og Bjørnland hadde to nyttige og interessante artikler om revmatiske sykdommer i kjeveleddene og behandlingmuligheter for disse pasientene.

Differensialdiagnostiske overveielser i øre-, nese- og halsregionen ved Bundgaard og Brahe Pedersen var også interessant lesning, og man kan bare håpe at man ikke vil møte enkelte av de beskrevne komplikasjoner i sin egen hverdag.

Sukkeralkoholenes egentlige effekt i kariesprofylaksen vurderes i neste artikkel. En grei gjennomgang ved Nyvad, som konkluderer med at xylitol og sorbitol kan sidestilles, og at deres effekt er størst dersom de erstatter sukrose. Artikkelen viser imidlertid at det er tyggegummityggning i seg selv som er kariesforebyggende. Man kan ikke regne med at sukkeralkoholene har noen supplerende effekt når de inngår i produkter som tyggegummi og tannkrem.

En oversikt over de forskjellige herdelampene på markedet var interessant og oppklarende. Laserlampene levnes liten sjansje til å erobre markedet, men forfatterne Asmussen og Peutzfeldt viser at både PAC-lamper og LED-lampen etter hvert vil kunne gjøre halogenlampene rangen stridig.

Stig Karlsson går i sin artikkel gjennom spørsmål rundt keramiske broer. Foreløpig er det få publiserte studier om disse broene, og hittil er frakturhyppigheten for høy i forhold til konvensjonelle broer. Karlsson anbefaler at man begrenser seg til treleddsbroer. Prognosen er bedre jo lengre anteriort de lages, da frakturfarend er minst.

Hvordan man skal unngå nerveskader ved fjernelse av 8'ere i underkjeven blir grundig gjennomgått av Hillerup. Ryddig og oversiktlig og med gode illustrasjoner!

Kvist tar for seg orto- eller retrograd revisjon av endodontisk behandling. En fin artikkel som konkluderer med at det ikke fins standardsvar her heller! Begge metoder kan gi gode resultater og mange ulike faktorer må vurderes. Jeg synes det er en naturlig overgang fra denne artikkelen til Vesterhus Strands interessante bidrag om tilpasset behandling. Hun påpeker at selv om evidensbasert behandling er et stort framskritt, må det ikke føre til at annen behandling betraktes som useriøs. Faktorer som pasientens helse, tannsettets prognose samt økonomiske forhold vil kunne medføre at man handler utradisjonelt i forhold til vedtatte normer. Hun omtaler praktisk- moralsk handlingsklokskap, og har alt i alt et viktig bidrag til denne publikasjonen, synes jeg. Det samme kan sies om den siste artikkelen der Pallesen og redaktør Holmstrup skriver omkring Estetisk tannpleie – en etisk utfordring? Også her får man tankevekkende stoff til bruk i hverdagen.

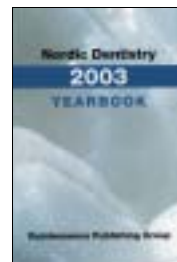
Odontologi 2002 gir få oppskrifter til bruk i klinikken, men til gjengjeld får man på flere områder oppdatert sine kunnska-

per. Stoff til ettertanke finnes også. Anbefales!

Mari Storø

København: Munksgaard; 2003. 207 sider, illustrert.

Lone Schou, redaktør:
Nordic Dentistry 2003
 Yearbook

Dette er første utgave av en ny serie årbøker beregnet på nordiske tannleger. I forordet legger redaktøren vekt på at utviklingen innenfor vårt fagområde går stadig raskere, og at flommen av informasjon gjør det vanskelig å plukke ut de viktigste nyhetene. Med denne boka ønsker forlaget å hjelpe oss med dette!

Formatet er hendig med harde permer, og boka er skrevet på lett tilgjengelig engelsk. Kvaliteten på papir og illustrasjoner er på topp. Artiklene er delt opp i gruppene «Practice» og «Research and Education».

Første artikkel i praksisdelen er ved Sverker Toreskog og Claes Myrin, som gir en svært instruktiv og oversiktlig gjennomgang av anvendelsesmulighetene for bondet porselen. Mange illustrasjoner av høy kvalitet bidrar til å gjøre artikkelen absolutt lesverdig, særlig for de som eventuelt ennå ikke har stiftet bekjentskap med Sverker.

Orloff og Winkler diskuterer Ethics Behind Esthetics i neste artikkel. De har en grei presentasjon av temaet, og vektlegger bl.a. det uetiske i ikke å tilby behandling som pasienten ville hatt nytte av.

Interdisiplinær behandling er tema for kjeveortopedene Perregard og Holmqvist-Larsens artikkel. Her får vi en beskrivelse av mulighetene for å oppnå de beste resultater ved et samarbeid mellom flere spesialiteter. Lite nytt, egentlig, men en ryddig oversiktsartikkel.

Nytt for meg var derimot artikkelen om lasere i odontologien av Løvschall. Han beskriver forskjellige lasertyper og deres mulige anvendelsesområder. For allmennpraktikeren er det lite som taler for anskaffelse av slikt utstyr nå, men vi får følge med på videre forskning og utvikling.

Laine og Suuronen beskriver mange

muligheter og noen begrensninger ved implantatbehandling. Også denne artikkelen har mange og fine illustrasjoner.

Som avslutning på praksisdelen har Preus et interessant og oversiktlig bidrag om strategier ved behandling av periodontale lidelser. Ikke så mye nytt, men veldig ryddig og nyttig likevel, synes jeg.

I artiklene om forskning og utdanning tar man først opp tannlegeutdanning i det 21. århundre (Nattestad og Attström) og framtidige muligheter for å lage tenner ved hjelp av genteknologi (Thesleff). Denne anmelderen hadde imidlertid størst glede av de påfølgende artiklene som omhandlet interaksjoner mellom oral og generell helse (Pedersen og medforfattere) og ikke minst betraktningene rundt Dental caries – an infectious disease? av Fejerskov og Nyvad. Avslutningsartikkelen om fiberforsterkede kompositter av Vallittu var også interessant og praksisrelevant.

Boka inneholder til slutt en oversikt over de nordiske lærestedene, tannlegeforeningene og spesialistforeningene med adresser. Dentalfirmaene er også listet opp, og en kalender viser planlagte møter og seminarer i 2003.

Jeg synes denne publikasjonen hadde vært mer tiltalende uten alle annonsene, men flere gode artikler med fine illustrasjoner gjør at jeg alt i alt fant boka lesverdige!

Mari Storrø

København: Quintessence; 2003. 200 sider, illustrert.